

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

**SPOŁECZEŃSTWA
I PAŃSTWA
U PROGU XXI WIEKU**

Problemy demokracji
Integracja europejska – suwerenność
– tożsamość
Czy demokracja da się lubić?
Polska wersja demokracji
Społeczeństwo Białorusi
Z perspektywy Rosji
Ukraina w poszukiwaniu własnej drogi

*

Szanse i ryzyka demokracji – dyskusja
polityków

*

Stany Zjednoczone i Rosja
Niemcy wobec Rosji
Kraje rozwijające się a ZSRR
Stolica Apostolska
Denuklearyzacja byłych republik
radzieckich

2001

*Numer
trzechsetny*

3

(300)

PL ISSN 0033-2437

*Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu*

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

SPOŁECZEŃSTWA I PAŃSTWA U PRUGU XXI WIEKU

Trzechsetny numer „Przeglądu Zachodniego”

SZANSE I RYZYKA DEMOKRACJI

<i>Norman Birnbaum</i> , Problemy demokracji	1
<i>Jan Barcz</i> , Integracja europejska – suwerenność – tożsamość	9
<i>Jerzy Jedlicki</i> , Czy demokracja da się lubić?	18
<i>Mirosława Marody</i> , Dlaczego nie lubimy polskiej wersji demokracji?	26
<i>Leonid Zaiko</i> , Przeobrażenia społeczeństwa Białorusi w latach dziewięćdziesiątych	34
<i>Andrzej Piątkowski</i> , Z perspektywy Rosji	51
<i>Myrośław Popowycz</i> , Ukraina w poszukiwaniu własnej drogi	56

*

Jakiej tożsamości potrzebuje współczesna demokracja? Dyskusja polityków (Opracowanie <i>Bartłomiej P. Wróblewski</i>)	65
--	----

ARTYKUŁY

<i>Judwiga Kiwerska</i> , Stany Zjednoczone i Rosja	75
<i>Stanisław Żerko</i> , Niemcy wobec Rosji na przełomie stuleci	103
<i>Przemysław Deszczyński</i> , Kraje rozwijające się a rozpad Związku Sowieckiego	125
<i>Dobrochna Bach-Golecka</i> , Stolica apostołska jako podmiot prawa międzynarodowego	143

MATERIAŁY

<i>Radosław Grodzki</i> , Denuklearyzacja byłych republik radzieckich	167
---	-----

POLEMIKI I DYSKUSJE

<i>Andrzej Sakson</i> , O polsko-niemieckiej edycji źródeł dotyczących losów Niemców w Polsce w latach 1945-1950	179
<i>Włodzimierz Borodziej</i> , <i>Claudia Kraft</i> , Odpowiedź	189

OCENY I OMÓWIENIA

Konstytucja 3 Maja w ostatnich pracach Henryka Kocója (omów. <i>M. Forycki</i>)	199
Encyclopedia of Nationalism. Red. Alexander J. Motyl et alii (omów. <i>K. Kwaśniewski</i>)	205
Migracijni procesy w sučasnomu switi: switowyj, regionalnyj ta nacjonalnyj wymiry. Poniatijnyj aparat, konceptualni pidchodi, teorija ta praktika. Encyklopedija. Red. Jurij Rymarenko (omów. <i>S. Łukasiewicz</i>)	208
Bruce Hoffman, Oblicza terroryzmu (omów. <i>M. Krzyżaniak</i>)	213
Christian Gerlach, Kalkulierte Morde. Die deutsche Wirtschafts- und Vernichtungspolitik in Weißrußland 1941 bis 1944 (omów. <i>S. Żerko</i>)	216
Zbigniew A. Maciąg, Kształtowanie zasad państwa demokratycznego, prawnego i socjalnego w Niemczech (do 1949 r.) (omów. <i>M. Stolarczyk</i>)	219
Przemysław Piotr Żurawski vel Grajewski, Stany Zjednoczone wobec problemu kontroli zbrojeń w dobie Komisji Przygotowawczej do Genewskiej Konferencji Rozbrojeniowej 1925-1930 (omów. <i>J. Kiwerska</i>)	222
Hans Henning Hahn, Jens Stüben (red.), Jüdische Autoren Ostmitteleuropas im 20. Jahrhundert (omów. <i>Ł. Musiał</i>)	226

Z KRONIKI NAUKOWEJ

<i>Bartłomiej P. Wróblewski</i> , Społeczeństwo i państwo w XXI wieku. Drogi i bezdroża demokracji	229
--	-----

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Przemysław Hauser, Jerzy Kozeński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Czesław Łuczak, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Aleksander Posern-Zieliński, Tomasz Schramm, Jerzy Strzelczyk, Wacław Wilczyński, Marian Wojciechowski, Anna Wolff-Powęska (przewodnicząca)

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisiecki
Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
POZNAŃ, UL. MOSTOWA 27

tel. (061) 852 28 54; fax (061) 852 49 05; e-mail: wydawnictwo@iz.poznan.pl; www.iz.poznan.pl

Nakład 600 egz. Objętość ark. wyd. 19,5 ark. druk. 15,5. Papier druk. sat. kl. III, 80 g, 70 × 100.

Oddano do składu w lipcu 2001 r. Podpisano do druku w październiku 2001 r.

Druk ukończono w październiku 2001 r.

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA Sp. z o.o. – POZNAŃ, UL. HEWELIUSZA 40

INDEKS 371351

INHALT

- Norman Birnbaum*, Probleme der Demokratie
Jan Barcz, Europäische Integration – Souveränität – Identität
Jerzy Jedlicki, Kann man Demokratie lieben?
Mirosława Marody, Warum wir die polnische Version der Demokratie nicht so sehr mögen?
Leonid Zaiko, Die Veränderungen in der Gesellschaft Weißrußlands in den 90er Jahren
Andrzej Piątkowski, Aus russischer Perspektive
Myrosław Popowycz, Die Ukraine auf der Suche nach einem eigenen Weg
 Welche Identität braucht die heutige Demokratie? Politiker am Runden Tisch
Jadwiga Kiwerska, Die USA und Rußland
Stanisław Żerko, Deutschlands Beziehungen zu Rußland um die Jahrhundertwende
Przemysław Deszczyński, Die Entwicklungslander und der Zusammenbruch der Sowjetunion
Dobrochna Bach-Golecka, Der Heilige Stuhl als Subjekt des Völkerrechts
Radosław Grodzki, Die Denuklearisierung der ehemaligen Sowjetrepubliken
Andrzej Sakson, Die polnisch-deutsche Quellenausgabe über das Schicksal von Deutschen in Polen
 1945-1950
Włodzimierz Borodziej, *Claudia Kraft*, Eine Erwiderung
 Buchbesprechungen

CONTENTS

- Norman Birnbaum*, Problems of Democracy
Jan Barcz, European Integration – Sovereignty – Identity
Jerzy Jedlicki, Can Democracy Be Liked?
Mirosława Marody, Why Don't We Like the Polish Version of Democracy?
Leonid Zaiko, The Society Transformation in Belarus in the 90s
Andrzej Piątkowski, From Russian Perspective
Myrosław Popowycz, The Own Way of Ukraine
 What Identity for Modern Democracy? Politicians' Debate
Jadwiga Kiwerska, United States and Russia
Stanisław Żerko, Germany Relation to Russia on the Turn of Century
Przemysław Deszczyński, New Democracies and the Fall of Soviet Union
Dobrochna Bach-Golecka, The Holy See as a Subject in the International Law
Radosław Grodzki, Denuclearisation of Former Soviet Republics
Andrzej Sakson, On Polish-German Edition of Sources Concerning Germans in Poland in the Period of
 1945-1950
Włodzimierz Borodziej, *Claudia Kraft*, The Reply
 Book Reviews